

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10.

Fylke: Sør-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Singsaas.

Emne: Lynging og Mosing.

Bygdelag:

Oppskr. av: Chr. Lodgaard.

Gard:

(adresse): Singsaas.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Notert delvis det jeg selv har sett, og etter mange andres uttalelser, eller opplysninger.

Lynging og Mosing.

Lyng er ikke brukt som fo'r i Singsaas, hverken sanket, eller beitet.

Mosing.

1. Reinsmose er tatt hvert aar, og var et av de viktigste hjelpefo'r nær Singsaas, og bruktes i gamle dage av alle bruk. Sanking av reinsmose har etter hvert avtatt, og det var bare noen faa som tok reinsmose ogsaa under siste verdenskrig, og naa er det bare 2 a 3 brukere som fortsetter med dette, men det kan godt være at dette er siste aaret de tok i 1951.

2. Reinsmose ble brukt til buskapen hele vinteren.

3. Mosen maatte taes, mens den var fuktig.

4. Baade menn og kvinner var med paa mosetaking.

„Va med i Maassafjelle". En overnattet paa setrene, og maatte ^{holde} paa saa lenge som en mente det trengtes for en vinter.

5 En brukte „Maassaaharke", som i de siste aarene

hadde lange jerntinder, men de elste hadde bare tretinder, til aa rive opp maassann med, og raket denne sammen i smaa hauger. Det var ingen bestemt fordeling av arbeidet mellem kvinner og menn.

Til at boøre maassaann ~~med~~ sammen med bruktes „Kull-fad“-Kaartraug-Maassaatraug, som var flettet av vidjer, som De senere skal faa tegning paa. De bruktes ogsaa en trering, sammenbøyet av en rognpil, hvorpaa var festet et stykke av en sekk, saa denne fikk formen av et traug.

7. Maassaann ble satt i seter opp paa en forhøyning i fjellet, og ved siden av en staur saa de var lett aa finne igjen om vinteren, naar de skulle kjøres heim.

Til underlag kunne en bruke om ikke annet fjellris, men en satte setene paa en forhøyning, hvor det var mye maassaa. ~~Under~~ Det har vist seg at ^{siste} ~~lette~~ var best, for her skilte setene seg saa fint og lettvint fra bakken.

Setene var store, en kjørte 2 seter i lasset. Almindelig seter var 2 m. lang, og 1 m. breidd og høy, naar de hadde frosset seg sammen. Setene ble ikke dekket i fjellet.

Maassaann maatte taes senhøstes, helst etter Mikkelses, og naar den var mye blaut. Da var den lett aa klemme sammne, saa setene ble fast og god og lett for frysning.

8. Før jul ble maassann kjørt direkte heim.

9. Almindelig var det flere bruk, som tok „Maassaa“ i samme fjelltrakten, og de kjørte, saafremt det lod seg gjøre, heim, maassann samtidig.

10. „Maassaasetene ble kjørt inn paa gaardstunet, og lagt utenfor fjøsveggen, og her laa den hel vinteren inntil den ble brukt opp.

11. Alle dyr, unntatt hesten, fikk maassaa, og den ble lagt opp i baasene slik som den var, uten at den ble

blandet med noe annet. Var den litt for tør, ble den fuktet med vann.

—12.— Reinsmosen ble ansett som et godt fo'r, og mange regnet denne for bedre enn simpelt høy. Naar kua fikk mose, mjølket den mere, og ble fetere, og fikk et serlig fint „haarsto“.

Annen maassaa.

Bruk av annen maassaa kjennes ikke her.

Grismat.

Tort og rognløv bruktes til grisene som tilskudsfo'r, og ble hadd opp i grisbrya, eller „grisgaling“ fersk og friskt som mulig.